

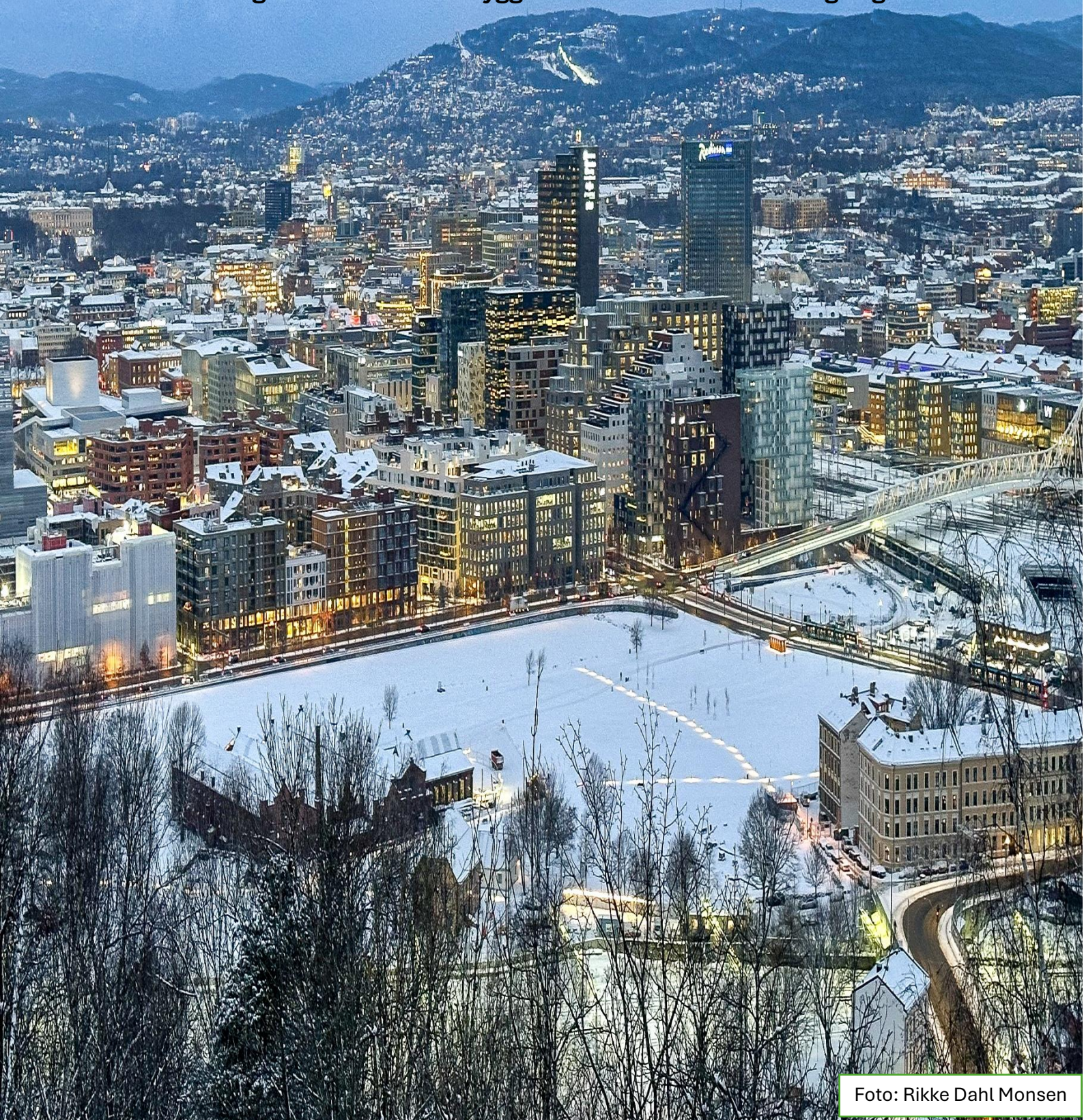
POLITIET

Oslo

SaLTo handlingsprogram 2026-2028

Rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid overfor barn og unge

Forord

Oslo står i en særskilt stilling som landets hovedstad, der nye trender kommer tidlig og utfordringer kan være større enn i andre byer. Barn og unge som vokser opp her møter et komplekst samfunn med både utfordringer og muligheter. Oslo kommune og Oslo politidistrikt prioriterer arbeidet med å gi barn og unge en trygg og god oppvekst, fri fra kriminalitet. SaLTo-samarbeidet er vår felles plattform for det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid for unge i Oslo.

I 2026 er det 20 år siden det byomfattende SaLTo-samarbeidet ble etablert. Gjennom disse årene er det gjort mye godt arbeid for å gi barn og unge trygge oppvekstvilkår. Kriminalitetsforebygging blant barn og ungdom må være en langsiktig satsing, for å oppnå de riktige effektene.

Hovedtallene for barne- og ungdomskriminaliteten i 2025 viser at antall anmeldelser har gått ned med 5 prosent det siste året. Det er en motivasjon for det videre forebyggende arbeidet.

Samtidig er vi bekymret for enkelte utviklingstrekk. Vi har blant annet hatt flere hendelser knyttet til vold som handelsvare hvor unge rekrutteres av kyniske kriminelle nettverk til å begå alvorlige voldshandlinger mot betaling via krypterte apper. Selv om det i det store bildet kun er snakk om en liten gruppe, er det fremdeles for mange unge som blir registrert for svært mye kriminalitet. Vi må sette inn målrettede tiltak mot disse utfordringene.

Ved å legge til rette for deltakelse i fellesskap, tilby fritidsaktiviteter og arbeide for at unge deltar i et skoleløp, kan vi gi mange en trygg plattform som gjøre unge mindre sårbare for å bli utsatt for negativ påvirkning. For å bekjempe ungdomskriminalitet og at unge faller fra etablerte Oslo kommune i 2025 Hovedstadsløftet med 20 tiltak på hele spekteret fra det generelle forebyggingsarbeidet som deltidsjobber, til spissede individuelle tiltak som en-til-en oppfølging.

Handlingsprogrammet 2026–2028 gir en overordnet retning for SaLTo-arbeidet og løfter fram innsatsområder som skal styrkes. Dette danner grunnlaget for lokale og regionale handlingsplaner, som skal utarbeides i samråd mellom skoler, bydel og politiet.

Takk til alle i SaLTo-samarbeidet for engasjement og innsats for ungdom i Oslo.

Handlingsprogrammet ble godkjent av Politirådet i Oslo 6.mars 2026.

Ida Melbo Øystese
politimester

Eirik Lae Solberg
Byrådsleder

1. Innledning

SaLTo-handlingsprogram for perioden 2026–2028 beskriver utfordringsbildet med rus og kriminalitet blant barn og unge i Oslo og angir innsatsområder som skal prioriteres i perioden. Innsatsområdene skal ha særlig prioritet, samtidig som eksisterende satsinger skal videreføres og ivaretas.

De prioriterte innsatsområdene for SaLTo-arbeidet i perioden 2026-2028 er:

- samordnet og kunnskapsbasert innsats
- kriminalitetsforebygging på nett
- forebygge rekruttering av ungdom til alvorlig eller gjentatt kriminalitet
- oppfølging av barn og unge utsatt for kriminalitet
- forebygging av skadelig rusbruk

Handlingsprogrammet skal ligge til grunn for lokale og regionale handlingsplaner. Politirådet i Oslo, som styringsgruppe for SaLTo-samarbeidet, gis en årlig rapport om status for arbeidet.

SaLTo-modellen er en desentralisert samarbeidsmodell mellom Oslo politidistrikt og Oslo kommune for å forebygge rus og kriminalitet blant unge. Hovedtyngden i arbeidet ligger til den lokale og regionale innsatsen, der skole, bydel og politiet samhandler. Velferdsetaten er en viktig aktør for koordinering og kunnskapsutvikling, og for innsatsen i Oslo sentrum. Et godt kriminalitetsforebyggende arbeid krever samarbeid mellom aktører som kjenner de lokale utfordringene. Oslo har lange tradisjoner for tverrfaglig rus- og kriminalitetsforebygging. Evalueringen av SaLTo-samarbeidet i 2022¹ og Oslostandard for SaLTo-samarbeid² gir tydelige føringer for det felles samarbeidet.

Handlingsprogrammet sees i sammenheng med andre relevante planer, innsatser og strategier i kommunen og hos politiet. En oversikt over et utvalg finnes sist i dokumentet.

Oslo er landets største by, der nye utfordringer ofte synes først. Som storby er det en rekke fenomener og problemer som krever innsats og ressurser. Politiet og kommunen må bidra sammen for å hindre at barn og unge i Oslo får en skjevutvikling.

Det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet i SaLTo-modellen skal bygge på tilgjengelig kunnskap fra forskning, fra lokale utfordringer og erfaringsbasert kunnskap fra ungdommer i målgruppen. SaLTo handlingsprogram 2026-2028 angir den felles retningen for arbeidet. En arbeidsgruppe bestående av representanter fra Oslo politidistrikt, Utdanningsetaten, SaLTo-koordinatorer og ansatte fra Kriminalitetsforebyggende seksjon i Velferdsetaten har utarbeidet et utkast til programmet.

Oslo kommune er i gang med en utredning om endring av bydelsorganiseringen. Byrådets forslag til organisatoriske endringer er planlagt å legges fram vinteren 2026, der det er foreslått å ha færre bydeler og oppgavefordelingen mellom bydeler og kommunen sentralt er til vurdering. Om bystyret slutter seg til forslaget vil ny organisering innføres ved årsskiftet 2027/2028. Dette vil kunne gi endringer i organiseringen av SaLTo-samarbeidet lokalt. Handlingsprogrammet vil likevel ha varighet ett år inn i planlagt bydelsreform for å skape kontinuitet i arbeidet.

¹ Nøkleberg, Gundhus, Dyb og Lid (2022)

² Oslo kommune (2023)

2. Kunnskap om barne- og ungdomskriminalitet

Formålet med dette kapitlet er å vise til oppdatert kunnskap for å gi et faglig grunnlag for valg av innsatsområder. Det er nylig gjennomført en rekke utredninger og det er mye oppmerksomhet om utfordringer med barne- og ungdomskriminalitet, og hvilke tiltak som er best egnet å sette inn for å møte utfordringene. Blant annet nedsatte Justis- og beredskapsdepartementet en ekspertgruppe (Storberget-utvalget) for å se på tiltak for barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet³. Riksrevisjonen undersøkte i 2025⁴ myndighetenes innsats mot barne- og ungdomskriminalitet.

Storberget-utvalget påpekte blant annet at det som særlig gir grunn til bekymring er den betydelige økningen for barn som er under 15 år, i årene fra 2015 og til 2023. Dette gjaldt både mindre alvorlige forhold og alvorlig kriminalitet som grov vold og ran. Denne økningen gjorde seg også gjeldende for den registrerte kriminaliteten for de yngste i Oslo. For eldre ungdom har det vært noe økning i alvorlige forhold, blant annet alvorlige voldslovbrudd. Ekspertgruppen anslår at det er ca. 60–100 barn på landsbasis som i løpet av ett år kan ha behov for de mest intensive institusjonstiltakene i barnevernet eller helsevesenet, eller blir satt i fengsel. Det er grunn til å anta at en betydelig andel av disse er bosatt i Oslo kommune.

Forskning fra OsloMet⁵ viser til ulik forskning der det blir diskutert om barn og unge er mer kriminelle enn tidligere. Her vises det til en økning i registrerte lovbrudd blant barn og unge, men det blir understreket behov for en mer nyansert forståelse av kriminalstatistikken. SSB sitt høringssvar til rapporten fra Storberget-utvalget understreker også varsomhet i tolkningen av den registrerte kriminaliteten⁶. Feiltolkning av tallene kan føre til iverksettelse av feil tiltak. Selv om det blir tidvis registrert økning blant noen grupper, og noen registreres for mange lovbrudd, er det fortsatt snakk om relativt lave tall.

Storberget-utvalget uttrykker også bekymring for at alvorlige enkeltsaker og kortsiktige svingninger i statistikken brukes til å legitimere strengere straffereaksjoner og tiltak mot barn. Utvalget viser til svakheter i datagrunnlaget, spesielt ved detaljerte analyser, som kan føre til feiltolkninger – særlig i undersøkelser av spesifikke byer, årskull eller små grupper. Jo mindre utvalget er, desto større er usikkerheten.

Riksrevisjonen sin granskning avdekket at det var flere alvorlige svakheter i myndighetenes innsats for å bekjempe barne- og ungdomskriminalitet, inkludert mangel på kontinuitet, utydelige roller, uklare ansvarsforhold, og ineffektiv straffegjennomføring.

Både Riksrevisjonens granskning og Storberget-utvalgets rapport understreker viktigheten av å bygge på og videreutvikle eksisterende strukturer i det forebyggende arbeidet. De understreker også viktigheten av bedre samordning mellom tjenester på tvers av strukturer. Viktigheten av forebyggende arbeid blir også understreket, og i riksrevisjonens rapport er det en tydelig anbefaling at politiet prioriterer sitt kriminalitetsforebyggende arbeid og i større grad bruker sine forebyggende virkemidler overfor barn og unge.

³ Storberget-utvalgets rapport 2025

⁴ Riksrevisjonen 2025

⁵ OsloMet (2024)

⁶ SSB (2025)

Kriminalitet blant barn og unge kan beskrives som todelt: De fleste som blir registrert av politiet begår kun ett lovbrudd og blir ofte ikke registrert av politiet på nytt. En liten gruppe unge står for gjentatt og/eller alvorlig kriminalitet, ofte med tidlig debut og langvarig forløp.

Erfaring viser at det er sammenheng mellom livsvilkår og kriminalitet for unge som blir registrert for gjentatt kriminalitet og alvorlig kriminalitet. Oslo politidistrikt publiserte i 2025 en gjennomgang av saker med unge som var registrert for 10 eller flere lovbrudd i 2023. Det tydeligste funnet var at gruppen i stor grad bestod av sårbare, unge gutter. Sårbarhetene gjorde seg ofte gjeldende fra ung alder. Vold i nære relasjoner, omsorgssvikt og andre betydelige utfordringer knyttet til oppvekstvilkår fremstod som det mest fremtredende funnet i gjennomgangen. Dette stemmer godt med det man vet fra tidligere analyser og forskning som viser en tydelig sammenheng mellom barns utsatthet for vold og senere kriminalitetsutøvelse som ungdom.

Barn og unge møter nye utfordringer på sosiale medier, der kriminalitet og uønsket atferd kan spre seg raskt. Digitale plattformer gir mulighet for utnyttelse, både gjennom deling av voldsvideoer, trusler, ærekrenkelser og skadelig seksuelt innhold. Samtidig gjør anonymitet og lukkede nettverk det vanskelig for voksne å oppdage risikoatferd og følge opp ungdom som utsettes for eller utøver skadelige handlinger.

Kripos publiserte i 2025 en etterretningsrapport om vold som handelsvare. I rapporten fremkommer det at politiet de siste årene har registrert en økning i antall hendelser hvor barn og unge rekrutteres til voldsoppdrag gjennom digitale plattformer. I rapporten beskrives fenomenet og hvordan anonymiseringsteknologi og krypterte meldingstjenester blir brukt for å planlegge, rekruttere, bestille, utføre og betale for kriminelle handlinger. Per oktober 2025 hadde politiet registrert et tosifret antall voldsoppdrag som er blitt utført i Norge. Voldsoppdrag i Norge har i stor grad hatt tilknytning til svenske kriminelle nettverk. Digitale plattformer og lukkede kommunikasjonskanaler er viktige i rekrutteringsprosessen. Rekrutteringen skjer på en rekke forskjellige plattformer og legges ofte ut flere steder samtidig for å øke rekkevidden av mulige utførere.

Det er også en sammenheng mellom det å bli utsatt for kriminalitet og det å begå kriminalitet, et fenomen kjent som *victim-offender overlap*⁷. Risikoen for å befinne seg i begge roller henger sammen med faktorer som dårlig eller liten selvkontroll, antisosial atferd, negative barndomsopplevelser, manglende voksenoppfølging, utrygge oppvekstmiljøer og fravær av trygge voksne.

I selvrapporteringsstudien UngVold 2023⁸ kommer det tydelig fram at seksuell vold og krenkelser blant ungdom har økt markant siden forrige undersøkelse i 2015. Nær én av fire jenter i videregående skole oppgir at de har vært utsatt for minst én form for seksuell vold i oppveksten. Alvorlige former for fysisk vold, som slag eller spark, ser ut til å ha vært relativt stabile over tid. Omtrent én av seks ungdommer oppgir å ha blitt utsatt for fysisk vold fra en forelder minst én gang i løpet av livet. Ifølge rapporten er jevnaldrende og kjærester de vanligste utøverne av vold mot ungdom, i tillegg til foreldre. Omtrent én fjerdedel av guttene og omkring én åttendedel av jentene har opplevd trusler om vold fra en jevnaldrende, og et lignende forhold gjelder fysisk vold: mange ungdommer har blitt utsatt for fysisk vold fra

⁷ Wesley m.fl (2011)

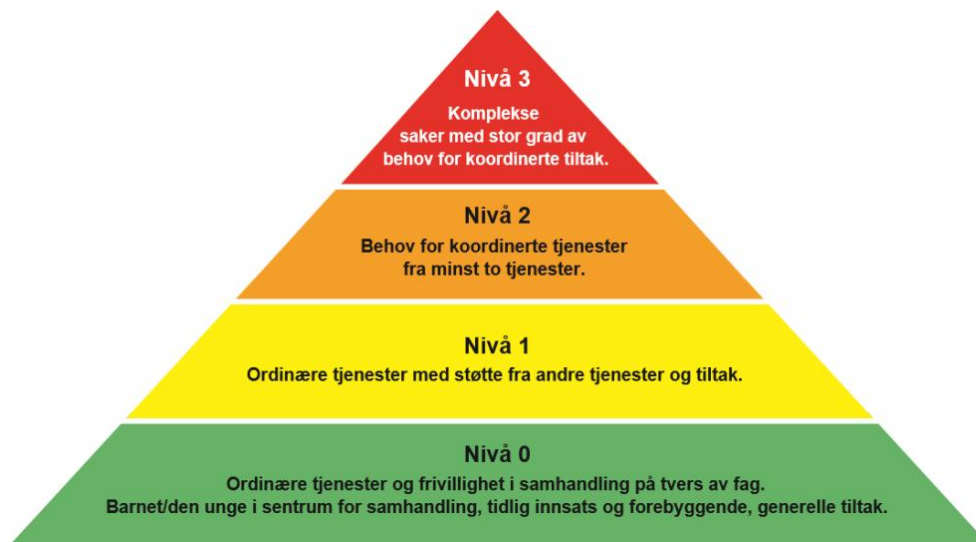
⁸ Frøiland m.fl (2023)

jevnaaldrende, og i mange slike tilfeller er det personer de kjenner, som venner eller bekjente, som står bak.

Rapport fra Folkehelseinstituttet⁹ viser at bruken av rusmidler blant unge er i endring. Alkoholbruk blant ungdom gikk ned etter årtusenskiftet, men har økt etter 2019. Cannabis er det mest brukte illegale rusmidlet blant ungdom i Norge og bruken av cannabis blant 15-16 åringer har økt etter 2019. I enkelte ungdomsmiljøer er rusbruk normalisert og knyttet til sosial status. Nye digitale plattformer gjør rusmidler mer tilgjengelige og senker terskelen for kjøp og distribusjon.

Innsatsnivåer i forebyggingspyramiden

Innsatsen i forebyggende arbeid blir ofte delt opp etter målgruppe og risiko i en pyramideform.

De brede innsatsene med universelle tiltak, som er forebyggende tiltak rettet mot hele ungdomspopulasjonen, ligger i bunnen av pyramiden. Tiltak i denne kategorien er viktige da de ofte er rimelige, de når mange unge og kan bidra til å hindre skjevutvikling. I folkehelse-sammenheng beskrives «forebyggingsparadokset», det at den største effekten på totaltallene oppnås ved universelle strategier – tiltak som treffer bredt¹⁰. Det er en investering å møte flest barn og unge med tidlig innsats og brede forebyggende tiltak. De personlige og samfunnsmessige kostnadene ved at barn og unge havner i utenforskap er mye større. Det er likevel behov for spesialiserte tiltak for å forsøke å snu en negativ utvikling for unge.

Oppover i pyramiden spisses tiltakene der risiko er høyere og målgruppen mindre. Tiltakene mot toppen av pyramiden er mer spesialisert, sakene ofte mer komplekse og det kreves ofte koordinering fra flere tjenester på samme tid. I endringsarbeid med ungdommer er det sjelden ett tiltak alene som er avgjørende, men flere sammenfallende tiltak som koordineres og skreddersys til den enkelte og tilpasses ungdommens risiko- og beskyttelsesfaktorer.

Som en hovedregel kan man si at SaLTo-samarbeidet er relatert til målgrupper i de øvre deler av trekanten. Samtidig er det avgjørende for et helhetlig forebyggende arbeid overfor barn og unge, at det finnes gode inkluderende tiltak i den nedre delen av forebyggingspyramiden.

⁹ FHI (2025)

¹⁰ Lokale folkehelseiltak – veiviser for kommunen. Helsedirektoratet

3. Utfordringsbildet i Oslo

SaLTo-samarbeidet utgir årlig en omfattende rapport om utviklingen i barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo, basert på kriminaliteten registrert i Oslo politidistrikt og kunnskap fra kommunale aktører i samarbeidet. I tillegg lager Oslo politidistrikt jevnlig mindre rapporter over utviklingen i barne- og ungdomskriminaliteten. Dette kapitlet vil derfor kun berøre noen overordnede trekk i utviklingen.

I Oslo kommune er det etablert en rekke tiltak de seneste årene for å møte utfordringene med barne- og ungdomskriminalitet, som Oslomodell for én-til-én-oppfølging, MST-metodikk i barnevernet, hjelpetiltak mot voldsproblematikk, hjelp til å finne vei ut av kriminelle nettverk, forebyggende tiltak i skolene, med mer. Byrådet har beskrevet Oslo kommunes innsats på ulike nivåer i Hovedstadsløftet¹¹.

Utvikling i barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo

De siste årene etter pandemien har det vært en økning i registrerte anmeldelser med alvorlig ungdomskriminalitet, særlig vold, ran og trusler og lovbrudd begått i gruppe. For 2025 er det en nedgang i registrerte anmeldelser, men utviklingen gir fortsatt grunn til bekymring.

For de yngste, 10-14 år, er det positivt at registrerte anmeldelser for ran og vold har gått ned i 2025, men tallene for voldslovbrudd er likevel høyere enn årene før pandemien. For 15-17 åringene ligger lovbruddstypen vold omtrent på nivået med årene før pandemien. Det samme gjelder registrerte anmeldelser for ran.

Antall registrerte fornærmede i alderen 10-22 år, med gjerningssted i Oslo, har økt svakt de siste årene. Økningen er størst blant barn i alderen 10-14 år. Det har også vært en svak økning i antall unge som utsettes for vold sammenlignet med perioden før pandemien.

Høsten 2025 skjedde flere alvorlige hendelser der unge gutter utførte voldsoppdrag bestilt av kriminelle nettverk, også med utenlandske forbindelser. Nettverkene drev aktiv rekruttering av barn og unge til kriminalitet, via digitale plattformer med løfter om status, økonomisk gevinst og beskyttelse. I enkelte alvorlige hendelser har barn helt ned i 12-årsalderen vært involvert i kasting av håndgranater. I de fleste sakene har rekrutteringen skjedd via sosiale medier, før kommunikasjonen har blitt flyttet til krypterte apper. Det er en liten gruppe unge som er rekruttert til handlingene, men alvorlighetsgraden gjør at dette er gitt stor oppmerksomhet.

Konflikter mellom grupper av ungdommer har ført til utrygghet i ungdomsmiljøer og ved skoler og det har vært alvorlige voldshendelser.

Tidlig og god ivaretagelse av kriminalitetsutsatte barn og unge er avgjørende for å forebygge videre kriminalitet. Oslo politidistrikt sin rapport over unge som har blitt registrert for gjentatt kriminalitet (Oslo politidistrikt 2025) viser en tydelig sammenheng mellom det å ha vært utsatt for vold, trusler eller trakassering og senere kriminalitet.

Sosiale medier har en sentral rolle

Sosiale medier spiller en sentral rolle i dagens kriminalitetsutvikling og skaper nye utfordringer for foreldre, kommunale tjenester, politi og andre aktører. Digitale plattformer har ingen geografiske grenser og utfordrer dermed det lokale forebyggingsarbeidet i Oslo.

¹¹ <https://www.oslo.kommune.no/satsingsomrader-og-prosjekter/hovedstadsløftet/>

Det siste året har politiet sett at kriminelle og ekstreme nettverk bruker åpne plattformer som TikTok, Instagram og Snapchat til rekruttering¹². Barn og unge har blitt rekruttert fra åpne plattformer der samtalene har blitt ledet over til lukkede og krypterte apper som Signal og Telegram. I disse kanalene deles umoderert innhold, detaljer om kriminalitet og konkrete oppdrag¹³.

Sosiale medier brukes blant annet til:

- spredning og deling av nakenbilder og seksualisert innhold
- kjøp og salg av rusmidler
- rekruttering til ekstreme nettverk hvor barn unge eksponeres for blant annet vold, ekstremistisk propaganda, drap, dyremishandling og seksuelle overgrep
- rekruttering til kriminelle nettverk og voldsoppdrag/drap

Det er økende bekymring for utviklingen der barn og unge utnyttes i organiserte former for kriminalitet, herunder vold som handelsvare. Dette innebærer at barn brukes som lett tilgjengelige utøvere av kriminalitet, ofte med lav terskel for alvorlig vold. Samtidig ser man tendenser til at barn og unge eksponeres for ekstreme og antidemokratiske miljøer, med risiko for radikalisering og voldelig ekstremisme.

Oslo politidistrikt har et tydelig lovpålagt ansvar og har etablert Nettpatruljen for å forebygge og avdekke kriminalitet på nett. I tillegg arbeider Kripos og PST med å avdekke alvorlig kriminalitet og ekstreme nettverk i digitale rom. Kommunen sin rolle ligger til forebygging av kriminalitet og uønskede hendelser på nett. Bygging av kompetanse om det forebyggende arbeidet på nett må adresseres, blant annet gjennom tydeliggjøring av mandat, hjemler, personvern og taushetsplikt og erfaringsdeling med digitalt forebyggingsarbeid.

Rusutfordringene i Oslo er i endring

Også på rusutfordringer er storbyeffekten gjeldende. Internasjonale trender og tendenser for bruken av rusmidler kommer tidligere i Oslo enn i andre byer i Norge, og tilgjengeligheten er høyere. Omsetning av illegale rusmidler påvirker også omfanget av vold og andre former for kriminalitet.

Ung i Oslo-undersøkelsen, som gjennomføres hvert 3. år, har en rekke spørsmål om ungdoms rusbruk og holdninger til rusmidler. Siste undersøkelse ble gjennomført i 2023, og den viser at det har vært en økning i rusmiddelbruken fra 2021 til 2023. Økningen har vært størst blant de eldste tenåringene og for andre narkotiske stoffer enn hasj eller marihuana. Antall unge som rapporterer om egen bruk av kokain øker. Alkoholvaner varierer mye, og ungdoms forhold til alkohol er ett av områdene hvor bosted i Oslo betyr aller mest. Illegal rusbruk, og særlig kokain, inntas som regel i sammenheng med alkoholinntak. Bruken av syntetiske rusmidler og nye psykoaktive stoffer (NPS) øker, og vi ser en bekymringsfull trend med lystgass og vaping til rusbruk.

Kjøp og salg av illegale rusmidler er knyttet til organisert kriminalitet og rekruttering av unge til kriminalitet. Sosiale plattformer, som Snapchat, brukes til kjøp og salg av rusmidler.

¹² Nettartikkel: [Rekruttering til kriminelle nettverk - Politiet.no](#)

¹³ Nettartikkel: [Ekstreme nettsamfunn - Politiet.no](#)

Mange unges holdninger til rus ser ut til å være i endring. I enkelte miljøer er bruk av illegale rusmidler, spesielt cannabis, i større grad normalisert og terskelen for bruk er derfor lavere enn tidligere. Ung i Oslo 2023 viser at spesielt gutter i videregående skole er for legalisering av cannabis.

Utfordringsbildet viser behov for styrket innsats på rusforebygging. I tråd med nasjonale føringer må det rusforebyggende arbeidet i Oslo styrkes gjennom evidensbaserte metoder og tiltak. Helsedirektoratets *Nasjonalt program for rusforebyggende arbeid blant barn og unge* har som formål å forebygge rusmiddelbruk blant barn og unge og begrense skadene som rusmiddelbruk kan medføre, gjennom å implementere kunnskapsbaserte verktøy og metodikk hos aktører med ansvar for rusforebygging. EUPC-håndboken¹⁴ gir opplæring til beslutningstakere, meningsbærere og politikere om de mest effektive og evidensbaserte tilnærmingene og intervensjonene innen rusmiddelforebygging. Begge disse vil bidra til at tiltakene som benyttes er kunnskapsbaserte. Oslo kommunes handlingsplan for rusfeltet i Oslo¹⁵ inneholder en rekke forebyggende tiltak rettet mot ungdom. Det er samtidig nødvendig å videreutvikle samarbeidet mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt, og tydeliggjøre politiets forebyggende rolle utenfor straffesakssporet.

Koordinering av det tverrsektorielle samarbeidet

SaLTo-samarbeidet møter komplekse og sammensatte utfordringer som krever samordnet innsats på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Riksrevisjonens rapport¹⁶ påpeker at *«for å bygge tillitsfulle relasjoner og kunne tilby fleksible tjenester er det viktig at de organisatoriske og ressursmessige rammene legger til rette for kontinuitet og forutsigbarhet. At de organisatoriske rammebetingelsene er viktige for å lykkes med forebyggingsarbeidet, bekreftes også av forskere som har evaluert forebyggende tiltak mot barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune¹⁷»*

Slik Storberget-utvalget og Riksrevisjonens rapport viser, er det avgjørende med bedre samordning mellom tjenester på tvers av strukturer. SaLTo-samarbeidet ble evaluert i 2022, og Oslostandard for SaLTo-samarbeidet ble utformet for å bidra til tydeliggjøring av roller i samarbeidet og gi felles ramme for koordinert bruk av informasjon, kunnskap og ressurser.

Varige strukturer gir styrke i samarbeidet. Prosjektbaserte tiltak er sårbare, både for forankring inn i et etablert samarbeid og for målgruppen for tiltakene. Samtidig er det viktig å prøve ut nye metoder for å tilpasse tiltak til utviklingen i rus og kriminalitetsutfordringer hos barn og ungdom.

SaLTo-arbeidet må være dynamisk og kontinuerlig tilpasses utviklingen i byen. Utvikling av treffsikre tiltak forutsetter systematisk kunnskapsinnhenting. Kriminalstatistikk er viktig, og politiets anmeldelsestall må suppleres med kommunale aktørers kunnskap. Evidensbaserte tiltak krever dokumentert kunnskap fra flere kilder, herunder forskning, undersøkelser, statistikk og praksisfeltet.

¹⁴ [Europeisk håndbok om evidensbasert rusforebyggende arbeid](#)

¹⁵ «Tryggere liv»

¹⁶ Riksrevisjonen (2025)

¹⁷ Lid mfl., (2022) s.14

4. Innsatsområder

Innsatsområdene som presenteres her skal bidra til et godt rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i perioden 2026-2028. Målrettede tiltak skal møte utfordringene som følger av barn og ungdoms handlinger knyttet til rus og kriminalitet. I tillegg fremheves viktigheten av at det tverrsektorielle arbeidet koordineres på en mest mulig effektiv måte mellom Oslo politidistrikt og Oslo kommune, og innad i virksomhetene. Riksrevisjon og Storberget-utvalget peker nettopp på at bedre samordning mellom tjenester på tvers av strukturer og sektorer må adresseres. Både tiltaksutvikling og tverrsektorielt samarbeid krever felles strategier og innsats for å kunne møte utfordringsbildet i Oslo. For å videreutvikle det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet er det viktig med tydelige målformuleringer som stiller krav til felles tiltak og målsetninger. Innsatsområdene krever lokal forankring, der skoler, bydel og politiet i fellesskap definerer sine tiltak innenfor det enkelte innsatsområdet. I Oslo sentrum er Velferdsetaten også en viktig i aktør i samarbeidet.

Innsatsområde 1: Samordnet og kunnskapsbasert innsats

God samhandling, kommunikasjon og forventningsavklaring, og et solid kunnskapsgrunnlag, er avgjørende i tverrsektorielt samarbeid. Oslostandard for SaLTo-samarbeidet legger føringer for hvordan samarbeidet skal foregå mellom aktørene, og styringsgruppene legger de lokale eller regionale føringene for prioriteringene. Politiet og kommunen må legge til rette for kontinuerlig og god informasjons- og kunnskapsdeling for sammen å danne et helhetlig situasjonsbilde. SaLTo-samarbeidet skal legge til rette for systematisk innhenting og dokumentasjon av erfaringsbasert kunnskap fra hele praksisfeltet.

Enkelte områder i Oslo har krevende og sammensatte utfordringer med levekår og kriminalitet. I disse områdene må politiet og kommunen ha en felles situasjonsforståelse og enes om felles satsninger både på kort og lang sikt. Dette kalles *Innsats i prioriterte områder (IPO)*. Tiltak og innsatser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet i prioriterte områder skal ses i sammenheng med utviklingsarbeidet i områdesatsingene. Rus og kriminalitet er imidlertid ikke synonymt med levekårsutfordringer og det er viktig å jobbe for trygge oppvekstvilkår i hele byen.

SaLTo-samarbeidet er en etablert samarbeidsarena der det finnes mange møtepunkter og utveksling av informasjon og kunnskap på alle nivåer. I noen sammenhenger er samarbeidet med statlige aktører også viktig, som ved straffereaksjoner overfor ungdom. Aktørene i samarbeidet må ha bred oversikt over relevante initiativ og prosjekter. Alle innsatsene innenfor det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet supplerer hverandre. I handlingsprogramperioden vil det utvikles tiltak som skal legge til rette for at innsatsen er målrettet, effektiv, evidensbasert, helhetlig og tilpasset lokale utfordringer.

Mål:

- Oslostandard for SaLTo-samarbeidet følges, slik at samarbeidet er tydelig forankret og gjenkjenkelig i samspill med andre samarbeidsstrukturer.
- Politiet og kommunen arbeider for felles og systematisk situasjonsforståelse som aktivt brukes for å danne grunnlaget for felles prioriteringer og tiltak. Dette gjelder spesielt i geografiske områder med sammensatte utfordringer innen levekår og kriminalitet, prioriterte områder der det settes inn felles innsats (IPO).

- SaLTo-samarbeidet gir økt trygghet og kompetanse i å benytte handlingsrommet for informasjonsdeling innenfor taushetsplikten.
- Systematisk kunnskapsinnhenting og dokumentasjon fra arbeidet lokalt og regionalt skal styrke kvaliteten på det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Innsatsområde 2: Kriminalitetsforebygging på nett

Sosiale medier spiller en økende rolle i rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. På nett skjer normalisering av rusmidler, rekruttering til kriminalitet, salg av rusmidler, spredning av trusler, voldsvideoer og ærekrenkelser, ofte i lukkede nettverk. Kriminalitetsforebyggende arbeid på nett er et prioritert område og det skal være integrert i det øvrige rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Det er vanskeligere å fange opp unge i risiko på nett og det krever nye former for forebyggende arbeid, kompetanse og verktøy. Velferdsetaten har utarbeidet veiledere for kommunal tilstedeværelse på nett, som er nyttige forebyggende verktøy. Velferdsetaten driver også tverrfaglig faggruppe for SaLTo-nettverket, som koordinerer, videreutvikler og kvalitetssikrer er det kriminalitetsforebyggende arbeidet på nett. Politiets Nettpatrulje er godt etablert og jobber innen hele spekteret av utfordringer på nett, og mye av arbeidet bygger på deres kunnskap og erfaringer.

Mål:

- Aktører som arbeider rus- og kriminalitetsforebyggende overfor ungdom, har høyere tilstedeværelse på digitale flater
- Relevante tjenester, samarbeidspartnere og foreldre har kompetanse og trygghet til å identifisere, forebygge og håndtere kriminalitet på nett som berører barn og unge under 18 år.
- Oslo kommune har tydelige retningslinjer for kriminalitetsforebyggende arbeid på digitale flater.

Innsatsområde 3: Forebygge rekruttering av ungdom til alvorlig eller gjentatt kriminalitet

Ungdom møter ulike former for risiko og utfordringer som påvirker dem. Risikoadferd, vold og kriminalitet blant unge har vært et viktig innsatsområde for SaLTo-arbeidet over år.

Innsatsområdet omhandler både unge som er involvert i mye og alvorlig kriminalitet, unge det er knyttet bekymring til om involvering i kriminalitet og innsatser for å forhindre eskalering til mer alvorlige hendelser. Fra høsten 2025 ble det avdekket at unge rekrutteres til voldsoppdrag på vegne av kriminelle nettverk. Rapporter fra Oslo politidistrikt og Kripas¹⁸ viser både økning i anmeldt vold blant jevnaldrende og en økende bekymring tilknyttet rekruttering av barn og unge til kriminelle nettverk. En relativt liten gruppe unge står for mange av lovbruddene. I 2023 var det rundt 50 unge som hver var registrert med over ti

¹⁸ se ref. 2024 og 2025

lovbrudd. En målrettet innsats for å få disse unge over i et annet spor vil bidra til å redusere både antall og alvorlighetsgrad av lovbrudd. Osломodellen for én-til-én-oppfølging er en viktig satsing, der det er tett samarbeid mellom bydel, skole og politi gir unge hjelp til å snu en negativ utvikling.

Systematisk konflikthåndtering er en av innsatsene som kan være med å forebygge bl.a. voldslovbrudd før konflikter eskaleres til mer alvorlige situasjoner.

Tiltak for å gi endringer i voldsadferd, forebygge for seksuelle overgrep eller bryte med kriminelle nettverk er viktige for å møte noen av de alvorligste utfordringene. Mange tiltak innenfor dette innsatsområdet er også viktig for å møte behovet for å bidra inn i straffereaksjoner for ungdom.

Mål:

- Bydelene følger «Oslostandard - Osломodell for én-til-én-oppfølging» og samarbeider tett med skolene og politiet om å gi hjelp til ungdom i målgruppen.
- Risikoen for at barn og unge rekrutteres til kriminelle nettverk er redusert gjennom målrettede forebyggende tiltak.
- Målrettede tiltak for å forebygge for videre negativ utvikling skal utarbeides
- Alle bydeler er godt forberedt på alvorlige hendelser som omfatter barn og unge gjennom oppdaterte og forankrede beredskapsplaner.

Innsatsområde 4: Oppfølging av barn og unge utsatt for kriminalitet

Å følge opp barn og unge som er utsatt for kriminalitet er viktig for å styrke deres psykiske helse, trygghet og sosiale inkludering, og for å forebygge videre kriminalitet. Som vist til tidligere, viser forskning at denne gruppen har økt risiko for selv å begå lovbrudd, noe som understreker behovet for tidlig innsats. Flere av barna kan også være sårbare for å bli utnyttet av eldre ungdom eller voksne, slik det beskrives i rapporten Ungdom utnyttet til kriminalitet (RVTS Øst og SaLTo-sekretariatet). Alvorlige hendelser skaper ringvirkninger i nærmiljøet og kan føre til frykt og utrygghet. Ved rask reaksjon, både overfor ofre og nærmiljøet, kan tryggheten bli gjenopprettet. Dette kan innebære både individuelle tiltak og bredere tiltak som omfatter flere. Helhetlig og koordinert oppfølging skaper trygghet og legger grunnlag for målrettede og effektive tiltak.

Mål:

- Barn og unge som utsettes for, eller er vitne til, kriminalitet får rask og tilpasset oppfølging.
- Trygghet i nærmiljøet blir gjenopprettet etter alvorlige hendelser.
- Trygghetsprogrammet er kjent og brukt av alle aktører i SaLTo-samarbeidet og inngår som en integrert del av det helhetlige forebyggingsarbeidet.

Innsatsområde 5: Forebygging av skadelig rusbruk

Det rusforebyggende arbeidet er i SaLTo-sammenheng knyttet til unges negative konsekvenser av rusbruk. Tidlig debut med alkohol og andre rusmidler øker sannsynligheten for mer omfattende rusbruk gjennom hele ungdomstiden og senere i livet. Rusbruk blant ungdom er sammensatt. Ofte henger rusbruken sammen med andre utfordringer i ungdommens liv, eksempelvis psykisk uhelse, risikoatferd og vanskelige familieforhold. Problematiske forhold til rus skal forebygges og møtes med helsehjelp og oppfølging for å komme ut av rusproblemene. Ungdom som har utviklet, eller er i fare for å utvikle et rusproblem, trenger ofte tett oppfølging og koordinert innsats i en kortere eller lengre periode. Forebygging av skadelig rusbruk krever oppdatert viten om både unges holdninger til rusmidler, om hvilke typer rusmidler som brukes og om hvordan rusmidlene omsettes.

Mål:

- Rusforebyggende arbeid i Oslo følger evidensbaserte metoder i tråd med EUPC-standardene.
- Bydelene, skolene og politiet arbeider aktivt for å fange opp om unge står i fare for å utvikle negativ rusbruk, og gi forebyggende og målrettet bistand.
- Relevante tjenester og samarbeidspartnere har tilgang til, og er kjent med, oppdatert informasjon om gjeldende lovverk for illegale rusmidler.

Planer, satsinger og styringsdokumenter

Liste over andre relevante planer og styringsdokumenter som berører SaLTo-samarbeidet. Listen er ikke uttømmende.

- Politirådsavtale Oslo kommune og Oslo politidistrikt 2026 – 2028
- Oslostandard for SaLTo-samarbeid: Rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid overfor ungdom og forebygging av radikaliserings, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme (Byrådssak 1082/2023)
- Oslostandard - Oslomodell for én-til-én-oppfølging (byrådssak 34/25)
- SaLTo handlingsplan for forebygging av radikaliserings, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme 2025 - 2028

- Strategi for å fremme gode oppvekstvilkår i Oslo (Byrådssak 154/23)
- Tryggere liv: Handlingsplan for rusfeltet i Oslo 2026 – 2029 – Forebygging og skadereduksjon (byrådssak 203/25)
- Fra frykt til frihet: handlingsplan mot vold i nære relasjoner, overgrep og negativ sosial kontroll 2026 – 2036 (byrådssak 221/25)
- Oslostandard for oppsøkende arbeid med ungdom (ISBN 978-82-93361-55-8)

- Byrådets satsing mot Ungt utenforskap i Oslo
- Hovedstadsløftet - Oslo kommunes verktøykasse for å bekjempe ungdomskriminalitet og hindre at unge faller fra
- Områdesatsingene i Oslo

Referanser

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EUDA) (2019): «*European Prevention Curriculum: a handbook for decision-makers, opinion-makers and policy-makers in science-based prevention of substance use*», Publications Office of the European Union, Luxembourg. (Norsk utgave: Helsedirektoratet / Korus Midt: (2025): «[European Prevention Curriculum - En håndbok for beslutningstakere, opinionsdannere og policyutformere i evidensbasert rusmiddelforebygging.](#)»)

Folkehelseinstituttet (2025): [Bruk av alkohol og illegale rusmidler blant ungdom og unge voksne i Norge \(1995-2024\) - FHI](#)

Frøyland, Lars Roar, Stian Lid, Ellen Oftedal Schwencke, Kari Stefansen (2023): [Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007-2023](#). NOVA-rapport 11/23 (Ungvold, Voldsprogrammet)

Helsedirektoratet (2016-04-24T00:00). [Nasjonale faglige råd for lokale folkehelsetiltak – veiviser for kommunen](#) [nettdokument].

Jennings, Wesley G. Alex R. Piquero, Jennifer M. Reingle (2012): «[On the Overlap Between Victimization and Offending: A Review of the Literature.](#)» Aggression and Violent Behavior Volume 17, Issue 1, January–February 2012

Kripos 2025: [Vold som handelsvare - En beskrivelse av fenomenet](#)

Lid, S., Rosten, M. G., Dullum, J. V., Hyggen, C. og Andersen, P. L. (2022). [Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgforskning og evaluering](#) (NOVA Rapport nr. 8/22). Velferdsforskningsinstituttet NOVA, OsloMet.

Nøkleberg, Gundhus, Dyb og Lid (2022) «[Evaluering av SaLTo-samarbeidet: Forutsetninger for effektivt tverretattlig og tverrfaglig samarbeid](#)». Universitetet i Oslo, Institutt for kriminologi og rettssosiologi. Avgitt til Oslo kommune ved Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)

Oslo kommune (2023): [Oslostandard for SaLTo-samarbeid: Rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid overfor ungdom og forebygging av radikaliserings, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme.](#) (byråds sak 1082/23)

Oslo politidistrikt 2025: [Barn og unge registrert med 10 eller flere anmeldelser i 2023](#)

Oslo politidistrikt og Oslo kommune (2025): [Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo - Basert på data fra 2024](#) («SaLTo-rapporten 2024»)

Oslo politidistrikt og Oslo kommune (2024): Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo- Rapport basert på data fra 2023 («SaLTo rapporten 2024»)

Riksrevisjonen (2025): [Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot barne- og ungdomskriminalitet.](#) Dokument 3:15 (2024–2025)

Storberget-utvalget (2025): [«De er våre barn - Rapport fra ekspertgruppen om tiltak for barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet – om å holde hodet kaldt og hjertet varmt.»](#)

Rapport fra ekspertgruppen om tiltak for barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet, til Justis- og beredskapsdepartementet Oslo 13. mars 2025

SSB (2025): [Høringssvar til Justis- og beredskapsdepartement - Rapport fra ekspertgruppen om tiltak for barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet \(SSB ref.: 25/710\)](#)

Nettartikler

Lesedato 31.12.2025

OsloMet (2024): [Er barn og unge blitt mer kriminelle enn før? - OsloMet](#)

Oslo kommune (2025). [Hovedstadsløftet - Satsingsområder og prosjekter - Oslo kommune](#)

Oslo politidistrikt: [Ekstreme nettsamfunn](#)

Oslo politidistrikt: [Rekruttering til kriminelle nettverk - Politiet.no](#)